

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۰۰ آیا می دانید حقوق مدنی (رایگان)

با مطالعه این مجموعه نگاه خود را به دنیای اطراف خود، **حقوقی** کنید!

در این مجموعه شما با صد مفهوم **کاربردی** حقوق مدنی آشنا می شوید

مناسب برای کلیه اقشار جامعه و اعضای محترم جامعه حقوقی کشور

به کارگیری نکات حقوقی در زندگی شخصی و مشاغل خود را
تجربه کنید!

انتشار این مجموعه با ذکر منبع بلامانع است

جهت اطلاعات بیشتر به سایت www.vekalat.info مراجعه فرمائید

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مؤلف و پایگاه اطلاع رسانی وکالت دات اینفو می باشد

۱۰۰ آیا می دانید حقوق مدنی

- ✓ **آیا می دانید:** هر گاه طلاق در شرایط ذیل صادر شود، طلاق بائن است و مرد حق رجوع ندارد: ۱. طلاقی که قبل از زناشویی واقع گردد، ۲. طلاق زن یا نسه، ۳. طلاق خلع و مبارات (یعنی طلاقی که زوجه در قبال طلاق، مالی را به زوج ببخشد و کراهت از طرف زوجه یا از هر دو طرف باشد)، ۴. سومین طلاق بعد از سه وصلت پی در پی که موجب حرمت زن می شود.
- ✓ **آیا می دانید:** ضمان جریره عقدی است که به موجب آن یکی از طرفین عقد، مسؤولیت جنایات مستلزم دیه را نسبت به طرف عقد می پذیرد، با این شرط که از او ارث ببرد. شخص ضامن نباید از وراث قانونی مضمون عنه باشد. جریره در لغت به معنی گناه و جنایت است.
- ✓ **آیا می دانید:** شرکت عقدی، شرکتی است که به موجب آن دو یا چند شخص توافق می کنند که اشیایی را به صورت اشتراک در آورده و از آنها بهره برداری کنند و بهره و خسارت را بین خود تقسیم کنند (خواه از این عقد یک شخصیت حقوقی ناشی شود مانند شرکت های تجاری خواه ناشی نشود مانند شرکتهای مدنی ماده ۵۷۳ شرکت های تجاری).
- ✓ **آیا می دانید:** ازدواج با دختر باکره موقوف به اجازه پدری است و اگر پدر از اجازه دادن مضایقه نماید یا به ایشان دسترسی نباشد، می توان از طریق مراجعه به دادگاه از دادگاه اجازه نکاح گرفت.
- ✓ **آیا می دانید:** خیار تبعض صفقه، اختیاری است برای یکی از طرفین عقد معوض که عقد نسبت به قسمتی از موضوع عقد صحیح و نسبت به قسمتی باطل از کار در می آید، در این صورت به موجب آن اختیار او می تواند عقد را نسبت به قسمت صحیح فسخ کند، مثل اینکه شش دانگ خانه ای را بخرد بعد معلوم شود سه دانگ آن ملک بایع (فروشنده) نبوده است. اگر از فسخ صرف نظر کند، نسبت به قسمت باطل، حق استرداد عوض را خواهد داشت. همچنین خیار تبعض صفقه، وقتی حاصل می شود که عقد بیع نسبت به بعضی مبیع به جهتی از جهات باطل باشد. در این صورت مشتری حق خواهد داشت که بیع را فسخ یا به نسبت قسمتی که بیع واقع شده است قبول کند و نسبت به قسمتی که بیع باطل است ثمن را استرداد کند.
- ✓ **آیا می دانید:** بیع در حقوق ایران عقد تملیکی است؛ یعنی اثر و نتیجه مستقیم بیع انتقال مالکیت هر یک از مبیع و ثمن به خریدار و فروشنده است. در قرارداد بیع با شرط حفظ حق مالکیت، وسیله ای است برای این که ثمن را خریدار بپردازد، یعنی من خانه را به شما فروختم اما خود مالک آن هستم تا شما ثمن را به من بدهی. که در نظام حقوقی ما این مورد با خیار تفلیس بر طرف گردیده است. که اگر نتوانی اقساط را بپردازی عقد فسخ می شود و اقساطی را که پرداخت شده، بابت خسارت از آن فروشنده می شود.
- ✓ **آیا می دانید:** مقصود از تصفیه ترکه، تعیین دیون و حقوق برعهده متوفی و پرداخت آنها و خارج کردن مورد وصیت از ماترک است، وصی و هر یک از ورثه می توانند از دادگاه کتباً تصفیه ترکه را بخواهند و هرگاه بعضی از ورثه ترکه را قبول کرده باشند، سایر ورثه نمی توانند تصفیه ترکه را بخواهند.
- ✓ **آیا می دانید:** طلاق رجعی، طلاقی است که برای شوهر در مدت عده، حق رجوع است. این حق فقط جزء اختیارات شوهر است و تابع تشریفات خاصی است و با هر بیان و اقدامی که حکایت از رجوع کند، محقق می شود و بلافاصله زن نیز مکلف به انجام وظایف زناشویی است.
- ✓ **آیا می دانید:** هرگاه دادگاه به تقاضای زن حکم طلاق را صادر نماید، چنانچه شوهر حسب اجرای حکم در دفتر طلاق حاضر نشود، دادگاه نماینده ای را به دفترخانه به نمایندگی از شوهر برای اجرای صیغه طلاق معرفی می نماید و همچنین طلاقی که از طرف دادگاه به تقاضای زوجه به علت عسر و حرج صادر می شود، طلاق بائن است و مرد حق رجوع ندارد.
- ✓ **آیا می دانید:** چنانچه یکی از نامزدها، فوت نمایند و وصلت به هم بخورد، و هدایا عیناً موجود نباشد، طرف مقابل وظیفه ای از بابت برگرداندن بهای هدایا به خانواده متوفی نخواهد داشت.

- ✓ **آیا می دانید:** برابر قانون هر یک از نامزدها می توانند در صورت به هم خوردن وصلت، هدایایی را که برای ازدواج به طرف دیگر یا والدین هم داده‌اند، مطالبه نمایند. مثل حلقه نامزدی و سرویس طلا.
- ✓ **آیا می دانید:** در تعیین اجرت المثل ملاک وضع مالی مرد نیست، بلکه دادگاه دستور به انجام کارشناسی صادر می‌نماید و اگر زوجه کارهایی را که شرعاً بر عهده وی نبوده و به دستور زوج و با قصد عدم تبرع (مجانی و بدون عوض نباشد) انجام دهد، می‌تواند از دادگاه تقاضای دریافت اجرت المثل نماید و زن وقتی می‌تواند مطالبه اجرت المثل نماید که تقاضای طلاق از طرف شوهرش باشد.
- ✓ **آیا می دانید:** شوهر اجازه فروش جهیزیه همسرش را ندارد و تا زمان بقای زندگی مشترک حق استفاده از این اموال را دارد و اگر زوجی بدون اذن همسرش جهیزیه وی را بفروشد، برابر قانون مسئول است و می‌توان به عنوان فروش مال غیر از وی شکایت نمود.
- ✓ **آیا می دانید:** در صورت فوت پدر، حضانت طفل با مادر زنده است، هر چند این طفل جد پدری یا قیم داشته باشد مگر در صورت عدم صلاحیت مادر.
- ✓ **آیا می دانید:** اگر مادری در صورتی که حق حضانت طفل با اوست بخواهد ازدواج کند، حق حضانت از وی سلب می‌شود و در صورت صلاحیت پدر به وی اعطا می‌گردد، مگر اینکه در زمان طلاق، توافقی در این خصوص کرده باشند.
- ✓ **آیا می دانید:** قراردادهای خصوصی نسبت به کسانی که آنرا منعقد نموده‌اند، در صورتی که مخالف صریح قانون نباشد، نافذ است.
- ✓ **آیا می دانید:** نفقه عبارت است از همه نیازهای متعارف و متناسب با وضعیت زن از قبیل مسکن، البسه، غذا، اثاث منزل و هزینه‌های درمانی و بهداشتی و خادم در صورت عادت یا احتیاج به واسطه نقصان یا مرض که به موجب ماده ۱۱۰۶ قانون مدنی نفقه عیال به عهده شوهر و به موجب ماده ۱۱۹۹ نفقه اولاد به عهده پدر است و به موجب ماده ۱۲۰۰ نفقه پدر و مادر با رعایت الاقرب فالاقرب به عهده اولاد و اولاد اولاد است. ضمانت اجرای عدم پرداخت نفقه به موجب ماده ۶۴۲ قانون مجازات اسلامی سه ماه و یک روز تا پنج ماه حبس می‌باشد.
- ✓ **آیا می دانید:** خسارت به معنای از بین رفتن، تلف شدن، کم شدن یا معیوب شدن یک شی و یا دچار نقص شدن انسان و فوت او می‌باشد. مثلاً اگر دو اتومبیل تصادف کنند و یکی از آنها مقصر باشد، نقص‌ها و شکستگی‌های اتومبیل نوعی خسارت می‌باشد.
- ✓ **آیا می دانید:** مادر مجبور نیست به فرزند خود شیر دهد، مگر تغذیه فرزند به غیر شیر مادر ممکن نباشد.
- ✓ **آیا می دانید:** زن شرعاً و قانوناً مکلف به انجام اموری که در جامعه معمول است، نمی‌باشد، زن در خانه‌ی شوهر، مکلف به تهیه غذا، نظافت، شستشوی لباس، نظافت و ... برای شوهر و فرزندان خود نیست و در صورت تمایل می‌تواند برای انجام این امور مطالبه دستمزد یا اجرت نماید، همانطور که دادگاه می‌تواند بنا به درخواست زن برای وی اجرت المثل تعیین کند، این مبلغ جدای از نفقه‌ای است که به عهده مرد است.
- ✓ **آیا می دانید:** در خسارت‌های مالی، منظور خسارتهای است که به اموال مردم وارد می‌شود. مثل خراب شدن خانه، تصادف و خسارت ماشین، شکستن شیشه خانه یا مغازه، خراب شدن کشت و زراعت یک مزرعه و ... این خسارت‌ها باعث زیان مادی صاحب آن وسیله می‌شود و با پول قابل جبران است، بعضی در عوض خسارت به ماشین فرد، از مقصر هزینه تعمیر آن را می‌گیرند.
- ✓ **آیا می دانید:** در خسارت‌های جانی و بدنی، منظور خسارتهایی است که به بدن و جسم انسان وارد می‌شود. مثلاً اگر در یک تصادف، فردی دست یا پایش را از دست بدهد یا دچار قطع نخاع شود یا هر نوع آسیبی به او برسد، همه این‌ها زیان‌های بدنی و جسمی است. یا این که فردی در اثر داروی قلبی دچار یک بیماری شود یا در اثر واکسن آلوده به ایدز یا سایر بیماریها مبتلا شود. فوت و مرگ فرد هم نوعی خسارت جانی است. بعضی با مرگ یک انسان، خانواده و بستگان او به خاطر از دست دادن عزیزان، دچار رنج و غم می‌شوند و فرد مقصر باید این زیان را جبران کند.

- ✓ **آیا می دانید:** در خسارت های معنوی (حیثیتی)، منظور برخی خسارتها و زیان ها از نوع اموال و خسارت به جسم و جان انسان نمی باشند، بلکه به آبرو و حیثیت افراد مربوط هستند. مثلاً اگر فردی به یک انسان بی گناه تهمت دزدی و یا زنا یا کلاهبرداری یا هر جرم دیگری را بزند، آبروی آن فرد را در بین مردم دچار خدشه و آسیب کرده است که این خسارت ها هم باید جبران شود.
- ✓ **آیا می دانید:** اشیائی که نقل آن از محلی به محلی دیگر ممکن باشد، بدون اینکه به خود یا محل آن خرابی وارد آید منقول است.
- ✓ **آیا می دانید:** حضانت از نظر لغوی به معنی پروردن و از نظر اصطلاح حقوقی به مفهوم نگهداری مادی و معنوی طفل است که طبق ماده ۱۱۶۸ قانون مدنی جزء وظایف پدر و مادر است و مطابق با ماده ۱۱۷۵ قانون مذکور طفل را نمی توان از ابویین و یا از پدر و یا از مادری که حضانت با اوست گرفت مگر در صورت وجود علت قانونی و علتی که این حق را از ابویین سلب می کند، بر اساس ماده ۱۱۷۳ قانون مدنی وقتی است که در اثر عدم مواظبت یا انحطاط اخلاقی پدر یا مادری که طفل تحت حضانت اوست، صحت جسمانی و یا تربیت اخلاقی طفل در معرض خطر باشد، که در این صورت محکمه برای حضانت طفل تعیین تکلیف می کند.
- ✓ **آیا می دانید:** طبق شرط مندرج در عقدنامه در صورتیکه مرد بدون دلیلی که از عمل زن ناشی شود، بخواهد او را طلاق دهد، زن می تواند تا نصف دارائی مرد را که بعد از ازدواج تحصیل کرده مطالبه کند، بدون تردید استحقاق و عدم استحقاق زن و یا میزان آن، بستگی به نقش زن در تحصیل دارائی دارد.
- ✓ **آیا می دانید:** شوهر نمی تواند زن خود را از حرفه یا شغلی منع نماید، مگر برخلاف مصالح خانوادگی یا حیثیت خود یا زن باشد. البته در این خصوص تشخیص آن به عهده دادگاه است.
- ✓ **آیا می دانید:** اگر زن و شوهر از هم جدا شوند، مادر زن به داماد و پدر شوهر به عروس تا ابد به یکدیگر محرم اند.
- ✓ **آیا می دانید:** هیچکس نمی تواند جاده ها و خیابان های عمومی و کوچه هایی را که آخر آنها مسدود نیست، تملک نماید.
- ✓ **آیا می دانید:** در صورتی که مرد حکم عدم امکان سازش « طلاق » بگیرد، اجرای حکم طلاق موکول به پرداخت مهریه است.
- ✓ **آیا می دانید:** طلاق فقط مخصوص عقد دائم است و عقد موقت به صرف پایان مدت تعیین شده یا بذل آن از طرف شوهر خاتمه می یابد و تعیین نکردن مهریه در صیغه موقت موجب بطلان آن می شود.
- ✓ **آیا می دانید:** در هنگامی که عقد نکاح موقت یا دائم باطل باشد، اگر نزدیکی واقع نشده باشد، زن حق مهر ندارد و همچنین عقد نکاح اگر قبل از نزدیکی فسخ شود، زن حق مهر ندارد.
- ✓ **آیا می دانید:** جنون مرد هرگاه بعد از عقد هم حاصل شود، موجب ایجاد حق فسخ ازدواج برای زن است و همچنین در صورتی که زندگی زناشویی موجب عسر و حرج زن باشد، او می تواند از دادگاه تقاضای طلاق کند.
- ✓ **آیا می دانید:** عده یعنی مدتی که تا انقضای آن، زن نمی تواند شوهر دیگری اختیار کند و زنی که بین او و شوهرش نزدیکی واقع نشده، هیچگونه عده ای ندارد.
- ✓ **آیا می دانید:** هر مالکی نسبت به اموال خود حق همه گونه تصرف و انتفاع دارد مگر در مواردی که قانون استثناء کرده باشد.
- ✓ **آیا می دانید:** هیچ مالی را از تصرف صاحب آن نمی توان بیرون کرد مگر به حکم قانون.
- ✓ **آیا می دانید:** به طور کلی از نظر حقوقی سکوت به مفهوم رضایت نیست. در امور مربوط به حقوق مدنی (حقوق خصوصی) به ویژه نمی توان به سکوت افراد در اعمال و اقدامات حقوقی استناد نمود. قانون مدنی در ماده ۲۴۸ بیان می کند: سکوت مالک ولو با حضور در مجلس عقد (محلی که قرارداد تنظیم می شود)، اجازه محسوب نمی شود. البته سکوت در برخی موارد، دارای مفهوم و معناست؛ به عنوان مثال سکوت مالک پس از انقضای مدت قرارداد اجاره در مورد تداوم آن و دریافت اجاره بها، می تواند موافقت ضمنی قلمداد شود. در دادرسی کیفری، متهم می تواند سکوت کند، اما سکوت وی می تواند موجب علم قاضی یا قرینه بر توجه اتهام باشد.
- ✓ **آیا می دانید:** هبه جایز است. اما به فوت، جنون و سفه منفسخ نمی شود، چون عقد غیر اذنی است.
- ✓ **آیا می دانید:** در صورتی که پدر زوج پرداخت مهریه را از طرف پسرش ضمانت نماید، برابر قانون مسئول به پرداخت می باشد.

- ✓ **آیا می دانید:** معامله مال غیر، جز به عنوان ولایت و یا وصایت و یا وکالت نافذ نیست ولو این که صاحب مال باطناً راضی باشد، ولی اگر مالک یا قائم مقام او پس از وقوع معامله آن را اجازه نمود، در این صورت معامله صحیح و نافذ می شود. در همین راستا اجازه مالک نسبت به معامله فضولی حاصل می شود، به لفظ یا فعلی که دلالت بر امضای عقد نماید و سکوت مالک ولو با حضور در مجلس عقد، اجازه محسوب نمی شود.
- ✓ **آیا می دانید:** هر کس ممکن است از روی لطف بخواهد اموالش را فقط به یک شخص خاص قبل از مرگش انتقال دهد، ولی از اینکه به وی اعتماد ندارد که ممکن است در زمان حیات، شخص انتقال گیرنده او را از استفاده اموالش محروم و خارج کند، منصرف می شود. در این موارد برای تفهیم این مطلب بهتر است مثالی بزنیم: آقای علوی می خواهد پس از مرگش فقط همسرش مالک دارایی او باشد، از سویی نگران است که شاید اگر در زمان حیات اموال را به نام همسر انتقال دهد، وی بر اثر تحریک دیگری یا در صورت اختلاف فی مابین زن و شوهری، او را از استفاده از اموالش محروم کند. در اینجا قانون مدنی ایران در مواد ۴۰ به بعد مواردی را پیش بینی نموده که شخص می تواند اموالش را به دیگری انتقال دهد ولی تا زمانی که زنده است از آن استفاده کند، که به آن حق انتفاع می گویند. یعنی آقای علوی که می خواهد اموالش را به همسرش انتقال دهد (اموال غیر منقول مثل ملک، زمین، خانه) به این گونه عمل می نماید. به اتفاق همسرش به یک دفتر اسناد رسمی مراجعه می کند. اعلام می کند که این ملک را برای همسر سند انتقال قطعی بزنید ولی تا زمان مرگم در تصرف من باشد که به آن حق انتفاع (عمری) به طول عمر آقای علوی گفته می شود و تا زمانی که آقای علوی زنده است، همسرش نمی تواند وی را از استفاده از آن محروم نماید.
- ✓ **آیا می دانید:** کفالت عقدی است که به موجب آن احد طرفین در مقابل طرف دیگر، احضار شخص ثالثی را تعهد می کند. متعهد را کفیل، شخص ثالث را مکفول و طرف دیگر را مکفول له می گویند.
- ✓ **آیا می دانید:** در ادبیات حقوقی، به فروشنده (بایع)، به خریدار (مشتري) و به موضوع مورد معامله (مبیع) می گویند و به عمل خرید و فروش (بیع) گفته می شود، که به موجب قانون مدنی بیع عبارتست از تملیک عین به عوض معلوم.
- ✓ **آیا می دانید:** هر بنا و درختی که در روی زمین است و همچنین هر بنا و حفری که در زیر زمین است، ملک مالک آن زمین محسوب می شود مگر اینکه خلاف آن ثابت شود.
- ✓ **آیا می دانید:** حق انتفاع عبارت از حقی است که به موجب آن شخص می تواند از مالی که عین آن ملک دیگری است یا مالک خاصی ندارد، استفاده کند و باید از مالی که موضوع حق انتفاع است سوء استفاده نکرده و در حفاظت آن تعدی یا تفریط ننماید.
- ✓ **آیا می دانید:** مخارج لازمه برای نگاهداری مالی که موضوع انتفاع است بر عهده منتفع نیست، مگر اینکه خلاف آن شرط شده باشد و اگر مالی که موضوع حق انتفاع است بدون تعدی یا تفریط منتفع تلف شود، وی مسئول آن نخواهد بود.
- ✓ **آیا می دانید:** معامله چیزی که خرید و فروش آن قانوناً ممنوع است و یا چیزی که مالیت (ارزش مالی و مادی نداشته باشد) و یا منفعت عقلایی ندارد یا چیزی که بایع (فروشنده) قدرت بر تسلیم آن ندارد، باطل است، مگر این که مشتری خود قادر بر تسلیم باشد. یعنی اگر مالی مورد معامله واقع شود که فروشنده نتواند آن را به هر دلیل تحویل خریدار بدهد، باطل است، ولی اگر خریدار با توجه به شرایط خود بتواند آن را تملک کند (هر چند فروشنده نتواند) معامله صحیح است.
- ✓ **آیا می دانید:** وقف عبارتست از اینکه عین مال حبس و منافع آن تسبیل شود.
- ✓ **آیا می دانید:** واقف باید مالک مالی باشد که وقف می کند و به علاوه دارای اهلیتی باشد که در معاملات معتبر است و فقط وقف مالی جائز است که با بقاء عین بتوان از آن منتفع شد، اعم از اینکه منقول باشد یا غیر منقول، مشاع باشد یا مفروز.
- ✓ **آیا می دانید:** کسی که کالایی را از دست بایع و یا از بساط او گرفته که در آن مطالعه کند و بسنجد و بعداً وارد مذاکره برای خرید آن شود، این نوع از وضع ید (تسلط) بر مال غیر را "اخذ بالسوم" گویند. سوم در لغت به معنی عرضه کالا و ذکر ثمن از طرف بایع و درخواست و تقاضای فروش از طرف مشتری را گویند.

- ✓ **آیا می دانید:** به مجرد وقوع بیع، مشتری (خریدار) مالک مبیع (مورد معامله) و بایع (فروشنده) مالک ثمن می شود، و عقد بیع بایع را ضامن درک مبیع (تحویل مورد معامله) و مشتری را ضامن درک ثمن قرار می دهد و همچنین عقد بیع، بایع (فروشنده) را به تسلیم مبیع (مورد معامله) و مشتری را به تأدیه ثمن ملزم می نماید.
- ✓ **آیا می دانید:** هرگاه طرفین معامله، اوصافی را در مورد معامله شرط نمایند و آن بر خلاف آن اوصاف باشد، خیار رویت تحقق پیدا می کند. پس اگر مبیع (مورد معامله) برتر از وصف مذکور باشد، بایع (فروشنده) حق فسخ دارد و اگر کمتر از وصف بود، مشتری حق فسخ دارد و اگر مطابق وصف باشد، بیع (معامله) از این نظر لازم است؛ یعنی طرفین نمی توانند آن را بر هم بزنند.
- ✓ **آیا می دانید:** چنانچه پدر یا مادری که حضانت طفل بر عهده وی می باشد، به بیماری لاعلاج و واگیردار دچار شود، حق حضانت ساقط می شود مگر اینکه شخص بتواند در این خصوص پرستار بگیرد (اجیر نماید).
- ✓ **آیا می دانید:** قرارداد الحاقی، قراردادی است که یکی از طرفین به خاطر برخورداری از شرایط و ابزار نیرومندتر، خواسته خود را نسبت به شرایط و خصوصیات عقد به طرف دیگر تحمیل می کند. در این قراردادها شرایط و اوصاف عقد از پیش توسط طرف قوی تعیین می گردد و طرف در تغییر مفاد قرارداد نقشی ندارد و چاره ای جز تسلیم در برابر خواسته های اقتصادی او ندارد. در تعریف دیگر می توان گفت: قراردادی است که بین اشخاص حقیقی و حقوقی منعقد می شود با این اوصاف که یکی از طرفین نسبت به طرف دیگر در خصوص موضوع معامله از وضعیت منحصر به فردی برخوردار است و به همین دلیل مفاد قرار داد به طرف دیگر تحمیل می گردد و او نیز به جهت نیاز و اضطرار شخصی آن را قبول می کند و در حقیقت به آن ملحق می شود.
- ✓ **آیا می دانید:** فقیهان به صورت مستقل تعریفی برای واژه ابراء مطرح نکرده اند، بلکه ضمن بحث در ابواب مختلف فقهی و یا هنگام بیان فرق بین ابراء و دیگر معاملات به برخی خصوصیات ابراء اشاره کرده اند. به همین سبب به نظر می رسد برای ابراء تعاریف مختلفی وجود دارد؛ ولی با دقت در می یابیم که هر یک از این تعاریف بیانگر برخی از ویژگی های ابراء است که به حسب مقتضای بحث مورد نظر مطرح شده است.
- ✓ **آیا می دانید:** بیع استصناع، بیعی است که در ارتباط با صنایع به وجود می آید. بیع استصناع به معنای فروش به سفارش می باشد. فروشنده متعهد به ساخت و تحویل کالایی مطابق سفارش خریدار می گردد و عقد بیع در زمان سفارش منعقد می گردد. مثلاً فردی قراردادی با کشتی سازی برای ساخت یک کشتی می بندد، در اینجا در لحظه به لحظه ساخت، به مالکیت فرد در می آید. نظر دیگری که وجود دارد، این که تا زمانی که مبیع کامل نشده به مالکیت در نمی آید، مثل بیع کلی.
- ✓ **آیا می دانید:** اقرار نوعی اخبار است و اقرار کننده خبر می دهد که حقی برای دیگری بر عهده وی ثابت است. از آن رو که وی قصد اخبار دارد، نه انشاء، اقرار نه یک عمل حقوقی (عقد یا ایقاع)، بلکه یک واقعه حقوقی است. حقی که در این تعریف موضوع اقرار است، در معنای اعم به کار رفته، و شامل عین، منفعت و حق به معنای اخص مانند حق شفعه، حق انتفاع، حق ارتفاق و حق قصاص می شود. موضوع اقرار، هم می تواند از امور مدنی باشد و هم از امور کیفری.
- ✓ **آیا می دانید:** هرگاه مال غیرمنقول قابل تقسیمی بین دو نفر مشترک باشد و یکی از دو شریک حصه خود را به قصد بیع به شخص ثالثی منتقل کند، شریک دیگر حق دارد قیمتی را که مشتری داده است به او بدهد و حصه مبیعه (قسمت معامله شده) را تملک کند. هرگاه بنا و درخت بدون زمین فروخته شود حق شفعه نخواهد بود و اگر ملک دو نفر در ممر و مجری مشترک باشد و یکی از آنها ملک خود را با حق ممر یا مجری بفروشد، دیگری حق شفعه دارد، اگرچه در خود ملک مشاعاً شریک نباشد، ولی اگر ملک را بدون ممر یا مجری بفروشد دیگری حق شفعه ندارد.
- ✓ **آیا می دانید:** دعوی تخلیه، دعوی است که خواسته آن رفع ید مستأجر از عین مستأجره و تسلیم آن به موجر است و اسباب مجوز تقاضای تخلیه متفاوت است، در مقابل دعوی خلع ید، دعوی است که خواسته آن رفع ید عدوانی متصرف عدوانی است که از طرف مالک اقامه می شود؛ دعوی خلع ید به صورت انجام تعهد مانند اینکه خریدار خانه شرط کند که بایع پس از سه ماه از حین بیع آن را تخلیه کرده و تحویل خریدار بدهد و هم چنین است دعوی خلع ید شریک از مال مشاع.

✓ **آیا می دانید:** جرح، عبارت است از ادعای فقدان یکی از شرایطی که قانون برای شاهد مقرر کرده است و از ناحیه طرفین دعوا صورت می گیرد و تعدیل، گواهی بر عدالت کسی دادن را گویند. گواه مذکور را شاهد تعدیل و یا شاهد تزکیه می گویند. با ارتکاب کبیره یا اصرار بر صغیره مرتکب مجروح می گردد و جرح کننده باید کبائر را بشناسد و معنی اصرار بر صغیره را بداند، تا بتواند شهادت بر جرح بینة دعوی بدهد. همچنین باید شرایط تحقق گناه کبیره را بداند، برای او معلوم شود که مجروح، فعل منهی را با اجتماع شروط آن مرتکب شده است. هرزه گویی و عادت به طعن مردم، جرح مؤثر در دادرسی نیست. در تعدیل بینة باید معنی عدالت را دانسته باشد، آنگاه با معاشرت مستمر خود با بینة دعوی، عدالت آنان را احراز کند، خواه احراز با واسطه باشد یا بی واسطه. جرح شاهد باید قبل از ادای شهادت به عمل آید. مگر اینکه موجبات جرح بعداً و در جریان رسیدگی آشکار شود. ممکن است هنگامی که یک طرف اسامی شهود را می دهد، طرف مقابل به تمام یا بعضی از آن افراد ایراد کند. مثلاً یکی را برادرزاده معرفی کنند. اگر مدعی ایرادات شهود را قبول کند و افراد دیگری را به عنوان شاهد معرفی نماید، نیازی به رسیدگی به ایراد نیست، ولی هرگاه معرفی کننده شهود ایراد طرف را نابجا و غیر وارد دانست و شهود هم حضور یافتند، دادگاه باید به جهات رد رسیدگی نماید و برای اثبات وارد بودن یا عدم ورود ایراد می توان، از شهادت استفاده نمود. مثلاً دو نفر شاهد عادل، شهادت دهند که شهود معرفی شده عادل هستند، و بر این امر عالم اند و احراز کرده اند. در این صورت دادگاه طبق شهادت آنها حکم به تعدیل شهود معرفی شده می کند.

✓ **آیا می دانید:** نسق کلمه ای است عربی به معنی نظم و تربیت و یا هر چیزی که دارای نظم و ترتیب بوده و بر نظام خاصی استوار باشد. اصطلاح نسق در روستاهای ایران به مجموعه روش ها و قرار و مدارهایی که طی سالیان متمادی در روستاهای کشور به منظور تقسیم عادلانه آب و یا زمین به وجود آمده و تکامل پذیرفته است اطلاق می گردد. این شیوه تقسیم که گاهاً دهتاوتیز نامیده شده، یکی از منسجم ترین و پایدارترین قوانین غیرمدونی است که در محیطهای روستائی براساس نیازهای جامعه روستائی و حاکمیت مالکین، افزایش تولیدات کشاورزی و عدالت اجتماعی شکل گرفته است. اصولاً در هر جامعه تقسیم عنصر و یا عناصری زمانی مطرح می شود که در آن عناصر کمبود احساس گردد و در غیر این صورت تقسیم موردی پیدا نمی کند. در روستاهای ایران تا زمانی که مهم ترین عوامل تولید یعنی آب و زمین به مقدار وفور در اختیار زارعان قرار داشته است، تقسیم آب و یا زمین مطرح نبوده کما اینکه هنوز هم در مناطقی از کشور به علت وفور آب و یا زیادی زمین نیازی به تقسیم وجود ندارد، ولی از زمانی که جمعیت روستاها افزایش یافت و در عین حال زمین و آب ثابت ماند، برای جلوگیری از هرج و مرج، نظمی در روستاها برای تقسیم آب و یا زمین و احتمالاً هر دو به وجود آمد و طی سالیان طولانی تعالی پذیرفت، که این نظم را دهتا و یا نسق نامیدند.

✓ **آیا می دانید:** بدل حیلولة در اصطلاح فقهی حقوقی به معنای آنچه ضامن در صورت عدم امکان بازگرداندن مال به مالک می پردازد، می باشد. این پرداخت به منظور جبران قطع سلطه و استیلا مالک بر همه تصرفات مالکانه نسبت به آن مال صورت می گیرد. واژه بدل دلالت بر جایگزینی مثل یا قیمت به جای اصل مال دارد و واژه «حیلولة» به معنای حایل شدن میان دو چیز سبب پرداخت این بدل را که فاصله افتادن بین مالک و دارایی اوست توضیح می دهد. بدل حیلولة در جایی مطرح است که تسلیم مال با فرض وجود آن به علی ناممکن باشد، مثل آنکه مرکبی را به سرقت ببرند و مرکب بگریزد یا کسی مرکبی را غصب کند و مرکب به سرقت برود یا غاصبی مال غصب شده را در ساخت یک بنا یا یک دستگاه به کار برده باشد به طوری که لازمه بازگرداندن آن مال به صاحبش ویران کردن بنا یا از هم گسستن دستگاه و چه بسا تحمل زیان بسیار و احیاناً وقوع خطر جانی باشد.

✓ **آیا می دانید:** فرزند دختر پس از اتمام سن ۹ سالگی و فرزند پسر پس از اتمام سن ۱۵ سالگی، در تعیین محل زندگی خود (نزد پدر یا مادر) مختار می باشند و فرزند دختر تا ۹ سال قمری و فرزند پسر تا ۱۵ سال قمری، تحت حضانت والدین خود هستند.

✓ **آیا می دانید:** اگر هر یک از زوجین قبل از ازدواج، طرف خود را به امور واهی از قبیل: داشتن تحصیلات عالی، تمکن مالی، موقعیت اجتماعی، شغل و سمت خاص، تجرد و امثال آن فریب دهد و عقد بر مبنای هر یک از آنها واقع شود، مرتکب به حبس تعزیری از شش ماه تا ۲ سال محکوم می گردد.

✓ **آیا می دانید:** دعوی ابطال سند رسمی، دعوایی است که خواسته آن اعلام بی اثر بودن یک یا چند سند رسمی معین است و سبب بی اثر بودن یا بی اثر شدن سند رسمی مختلف است، ممکن است به علت این باشد که سند مطابق مقررات مربوط به آن صادر نشده باشد، از این قبیل است مورد ابطال سند مالکیت معارض و ابطال شناسنامه در موردی که برای یک نفر چند شناسنامه صادر شده باشد. ممکن است بی اعتباری سند به علت بطلان معامله ای باشد که سند حاکی از وقوع آن است، مانند سند بیع مال مجهول، ممکن است به علت انتفای تعهد موضوع سند رسمی، سند از اعتبار بیفتد مانند پرداخت وجه سند.

✓ **آیا می دانید:** سند عبارت از نوشته‌ای است که در مقام دعوی یا دفاع قابل استفاده باشد. سند ممکن است رسمی باشد و یا عادی و تفاوت سند رسمی و عادی این است که سند رسمی قابل انکار و تردید نیست و کسی که بر علیه او سند رسمی ابراز می شود، نمی تواند خط یا امضاء خود را انکار نماید و اگر خط یا امضاء مربوط به دیگری باشد نمی تواند آنرا مورد تردید قرار دهد، مگر اینکه جعلیت سند ثابت و محرز شود ولی نسبت به اسناد عادی علاوه بر ادعای جعل، انکار و تردید هم مسموع است و اگر صحت این نوع اسناد مورد انکار و تردید قرار گیرد به صحت و اعتبار آنها باید رسیدگی شود.

✓ **آیا می دانید:** در اصطلاح حقوقی قبض تحت تأثیر معنا و اصطلاح فقهی آن می باشد و بعضی از حقوق دانان آن را سلطه واستیلا معنوی مشتری بر مبیع دانسته اند، به گونه ای که هر وقت بخواهد عملاً در آن تصرف نماید و از آن منتفع شود، بدون اینکه تصرف فعلی و مادی را ملاک بدانند و اگر کسی مالی را بفروشد و آن را بدون توجه مشتری در منزل وی قرار دهد، مادامی که مشتری به این امر توجه نکرده است قبض حاصل نشده است. هر چند عرفاً در مواردی اطلاع مشتری لازم قبض نیست مثل روزنامه فروشی که هر روز، روزنامه را در منزل مشتری می اندازد و ممکن است بعداً مشتری از این امر اطلاع حاصل نماید. بنابر تعریف دیگر قبض آخرین جزء علت تامه عقد است و آن به اختیار گذاردن و تسلیط فعلی بر عین معین است که استیلا بایع بر ثمن و مشتری بر چیزی که خریداری نموده است در قلمرو تعریف قبض قرار دارد. در قانون مدنی همه جا ضابطه برای انتقال ضمان، تسلیم است نه قبض (موارد ۳۷۸ و ۳۸۸ و ۴۵۳ ق.م) تفاوت میان تسلیم و قبض در جائیکه همزمان با هم انجام می گیرند اثری ندارد ولی در جائیکه بایع مبیع را تسلیم و مشتری از قبض خودداری می کند، تفکیک بین این دو منشا اثر است. زیرا اگر احراز گردد که تسلیم تحقق یافته، ضمان بایع به مشتری منتقل می گردد، در حالیکه ممکن است تسلیم منتهی به قبض نگردد. در قسمت اخیر ماده ۳۷۸ ق.م آمده است که اگر بایع برای تسلیم به حاکم یا قائم مقام وی رجوع کند، در این صورت تلف در مال مشتری خواهد بود. بدیهی است رجوع به حاکم جهت تسلیم به معنای قبض نیست، ولی اقدام بایع در همین حد هم موجب انتقال ضمان معاوضی به مشتری می گردد. در واقع قبض و تسلیم دو جنبه گوناگون یک حقیقتند. بنابراین تسلیم معادل قبض است و آن عبارت است از استیلا ی متعهدله بر متعلق تعهد، و همچنین دو واژه تسلیم و اقباض دارای یک معنی هستند و در واقع دو روی سکه می باشند و در تعریف اقباض آورده شده است که آن عبارت است از رفع ید و رفع تصرف از موضوع تعهد یا موضوع معامله از جانب کسی که آن را انتقال داده، به نحوی که منتقل الیه بتواند هر گونه تصرفی را که بخواهد انجام دهد.

✓ **آیا می دانید:** شرط مجهول، شرطی است که مورد آن مجهول باشد، چنانکه در عقد بیع شرط شود که مشتری ثمن را پس از مراجعت از سفر مکه سال بعد از عقد بدهد. بدیهی است تاریخ مراجعت مجهول است و در نتیجه تاریخ رد ثمن هم مجهول است.

✓ **آیا می دانید:** رهن در لغت به معنی گروگان و در قید چیزی بودن آمده و مترادف آن کلمه وثیقه است، به عبارتی رهن گرو گذاشتن مالی است نزد دیگری در قبال دریافت وام تا اداء دین و در واقع نوعی قرض گرفتن است در قبال ترهین مالی به عنوان پشتوانه که تا بازپرداخت آن نزد وام دهنده گرو می ماند، قرض دادن از مستحبات مؤکد است، در حدیث نبوی می خوانیم: هر کس به برادر مسلمانش قرض دهد، در مقابل هر دره‌می که به او قرض داده به وزن کوه احد از کوههای رضوی و طور سینا برای او حسنه است، اگر در مطالبه اش با او مدارا کند به خاطر این مدارا مانند برق جهنده فروزان، بدون حساب و عذاب از روی صراط می گذرد و هر کس برادر مسلمانش نزد او شکایتی برد و به او قرض ندهد، خداوند در روزی که نیکوکاران را جزا می دهد، بهشت را بر او حرام می کند.

- ✓ **آیا می دانید:** در اجاره به شرط تملیک قصد بیع است. از این نوع بیع برای تضمین در پرداخت ثمن استفاده می شود. طرفین عقد نمی خواهند در صورت ورشکستگی مشتری، مشکل ایجاد شود. مکانیزم اجاره به شرط تملیک از نظام کامن لا می آید، که لیزینگ است. در ایران در قالب اجاره است اما نتیجه بیع است. در محاسبه اجاره بها، کاری به اجاره نداریم و به این صورت است که ثمن را محاسبه می کنیم و میزان ماه های پرداخت را جمع و میزان ماهیانه حساب می شود.
- ✓ **آیا می دانید:** مهرالمسمی، مهریه ای است که در زمان عقد با توافق طرفین انجام می شود و هرگاه در زمان عقد مهر المسمی تعیین نشده باشد، و بعدها با توافق هم یا با توافق دادگاه مهر المسمی تعیین شود، به آن مهر المثل می گویند و مهر الممتعه، مهری است که مرد به زن بر اساس وضعیت فقر و غنای خود می دهد.
- ✓ **آیا می دانید:** کسی که مدعی حقی (عین - دین) بر میت است. می تواند دعوی به طرفیت وراثت یا نماینده قانونی او طرح کند هر چند ترکه تحت تصرف وارث نباشد، در این صورت تا وصول ترکه به دست وارث مسئولیتی در پرداخت دیون میت ندارد ولی می توان وارث را محکوم به پرداخت دیون متوفی کرد. در صورت نبودن وارث برای میت یا مجهول بودن وارث دعوی مذکور به طرفیت مدیر ترکه (اگر ترکه در دست او باشد) و الا به طرفیت دادستان (اگر ترکه در دست او باشد) اقامه می شود. به شرط اینکه ده سال از تاریخ تحریر ترکه نگذشته باشد.
- ✓ **آیا می دانید:** دعوی بطلان اجاره، دعوایی است که به موجب آن از دادگاه تقاضای اعلام بطلان اجاره به سببی از اسباب شود. فرق بطلان و فسخ اجاره آن است که فسخ محتاج به قصد انشاء است و حال اینکه بطلان حاجت به قصد انشاء ندارد و یکی از اسباب بطلان کافی است که آن را بی اثر کند. اسباب بطلان اجاره متفاوت است، مانند قابل انتفاع نبودن عین مستأجره از آن حیث که اقدام به اجاره آن شده است.
- ✓ **آیا می دانید:** منظور از تصرف عدوانی، اقدام به تصرف ملک دیگری است، تصرف عدوانی علاوه بر دارا بودن جنبه کیفری واجد جنبه حقوقی نیز بوده و قانونگذار در قانون آیین دادرسی مدنی موادی را به آن اختصاص داده است که همین امر سبب ساز ایجاد اختلافات بسیاری مابین حقوقدانان و میان محاکم دادگستری در خصوص عناصر تشکیل دهنده این جرم گردیده است، چرا که بسیاری از حقوقدانان با عنایت به ارکان دعوی تصرف عدوانی حقوقی، معتقدند که در جرم تصرف عدوانی نیز صرفاً همان ارکان مورد نیاز بوده و افزودن عناصر دیگری همچون مالکیت شاکی به آن بلاوجه می باشد، در مقابل عده ای دیگر بر این باورند که جرم تصرف عدوانی بنا به دلایلی نمی تواند لزوماً همان عناصر دعوی تصرف عدوانی حقوقی را دارا باشد، بلکه نسبت به آن تغییرات عمده ای دارد، تصرف در معنای ذکر شده اعم است از تصرفات قانونی و غیر قانونی. تصرف قانونی تصرفات مالک حقیقی یا ذی حق یا افراد مأذون از سوی آنها را شامل می شود و تصرف غیر قانونی که از آن به تصرف عدوانی یا ید عاریه تعبیر می گردد، «تصرف در مال غیر بدون اذن مالک و قانون است» و در خصوص واژه عدوان آمده است: صفت تصرف بدون مجوز قانونی است.
- ✓ **آیا می دانید:** قبول در قانون و فقه تعریف نشده است، می توان گفت قبول عبارت است از قصد انشایی که در جهت عکس ایجاب قرار گرفته و در ایجاد اثر یک عقد، مکمل ایجاب می باشد و به طور خلاصه می توان آن را قصد انشاء مکمل قصد انشاء دیگر نامید.
- ✓ **آیا می دانید:** فریب، بی عدالتی، بی انصافی، زیان، زیان آوردن بر کسی در بیع و فریفتن را «غبن» گویند و غبنی که عرفاً قابل مسامحه و چشم پوشی نباشد را غبن فاحش گویند.
- ✓ **آیا می دانید:** دعوی بر متعهد میت، دعوایی است که از طرف وراثت یا بستانکاران میت به طرفیت کسی که به نحوی از انحاء تعهدی به نفع میت دارد اقامه شود.
- ✓ **آیا می دانید:** حواله عقدی است که به موجب آن طلب شخصی از ذمه مدیون به ذمه شخص ثالثی منتقل می گردد. مدیون را محیل، طلبکار را محتال، شخص ثالث را محال علیه می گویند.

- ✓ **آیا می دانید:** جعاله عبارت است از التزام شخص به ادای اجرت معلوم در مقابل عملی اعم از این که طرف معین باشد یا غیرمعین. در جعاله ملتزم را جاعل و طرف را عامل و اجرت را جعل می گویند. در جعاله معلوم بودن اجرت من جمیع الجهات لازم نیست، بنابراین اگر کسی ملتزم شود که هر کس گمشده او را پیدا کند، حصه مشاع معین از آن، مال او خواهد بود، جعاله صحیح است.
- ✓ **آیا می دانید:** فسخ که به آن انحلال ارادی قرار داد نیز گفته می شود، در اصطلاح حقوقی عبارت است از پایان دادن حقوقی به قرارداد به وسیله یکی از دو طرف قرارداد یا شخص ثالث. فسخ یا انحلال ارادی قرارداد از حیث جایگاه حقوقی یکی از مباحث اسباب سقوط تعهدات و قراردادهای می باشد. بحث فسخ قرارداد، اختصاص به عقود لازم دارد، چرا که در عقود جائز هر کدام از طرفین می تواند هر زمان که اراده کند، عقد را بر هم زند. بحثی که در عقود لازم مطرح است آن است که آیا مدعی فسخ عقد، حق فسخ دارد یا این که باید به عقد ملتزم بماند.
- ✓ **آیا می دانید:** تلف اصطلاحی فقهی و حقوقی به معنای از بین رفتن عین مال یا منافع عقلایی و قانونی مال، خود به خود یا به موجب حوادث است. تلف در لغت به معنای هلاک گردیدن و نابود شدن است.
- ✓ **آیا می دانید:** کسی که علیه او سند غیررسمی ابراز می شود، می تواند خط یا مهر یا امضا و یا اثر انگشت منتسب به خود را انکار نماید و احکام منکر بر او مترتب می شود و اگر سند ابرازی به شخص او منتسب نباشد، می تواند تردید کند، اما انکار و تردید نسبت به دلایل و اسناد ارائه شده حتی الامکان باید تا اولین جلسه دادرسی به عمل آید و چنانچه در جلسه دادرسی منکر شود و یا نسبت به صحت و سقم آن سکوت نماید، حسب مورد آثار انکار و سکوت بر او مترتب خواهد شد. در مواردی که رأی دادگاه بدون دفاع خوانده صادر می شود، خوانده ضمن واخواهی از آن، انکار یا تردید خود را به دادگاه اعلام می دارد. نسبت به مدارکی که در مرحله واخواهی مورد استناد واقع می شود نیز اظهار تردید یا انکار باید تا اولین جلسه دادرسی به عمل آید.
- ✓ **آیا می دانید:** مادر در قبال قبول حضانت و نگهداری طفل نمی تواند مطالبه اجرت نماید، چرا که نگهداری اطفال هم حق و هم تکلیف ابویین است، لکن نفقه فرزند بر عهده پدر و سپس جد پدری است.
- ✓ **آیا می دانید:** در صورت انحطاط اخلاقی پدر یا مادری که طفل در حضانت اوست، سلامت روانی و جسمی طفل دستخوش خطر قرار گیرد، این دادگاه است که برای حضانت طفل تصمیم لازم را خواهد گرفت.
- ✓ **آیا می دانید:** تقاص اصطلاحی فقهی است به این معنا که داین (طلبکار) حق خود را از اموال مدیون (بدهکار) بدون مراجعه به قاضی استیفا کند. تقاص در لغت به معنای در پی کسی یا چیزی رفتن و نزدیک شدن است، و به مقابله به مثل و تلافی کردن نیز «قصاص»، «مقاصه» یا «تقاص» گفته می شود.
- ✓ **آیا می دانید:** معاملات معارض عبارتند از این که اگر مال مورد معامله با کسی مجدداً با شخص ثالث مورد معامله قرار گیرد؛ به طوری که اجتماع حقوق دو متعامل مقدور نباشد، معامله اخیر معامله معارض است. طبق تعریفی دیگر گاهی فروشنده قولنامه ای را امضاء می کند و در آن متعهد می شود اگر خریدار طبق زمان بندی مشخص به تعهدات خود عمل کرد، در تاریخ معین در دفتر اسناد رسمی حاضر و سند را به نام خریدار انتقال دهد؛ اما به جای انجام این تعهد، در تاریخ مؤخر همان ملک را با دیگری قولنامه می کند و سپس در دفتر اسناد رسمی سند را به نام خریدار دوم منتقل می نماید؛ اینجا بین تعهدات فروشنده با خریدار اول و دوم تعارض به وجود می آید.
- ✓ **آیا می دانید:** حق انتفاع از حقوقی است که فرد از منافع چیزی یا مالی برخوردار می شود ولیکن ماده ۴۰ قانون مدنی درباره آن توضیح می دهد. باید بدانیم که اگر مدت ذکر نشده باشد، ما نند حق عمری حتی اگر به فرد ثالث منتقل شده باشد، حق مذکور پایان نمی یابد.
- ✓ **آیا می دانید:** استرعا عبارت است از دعوت شاهد اصل از شاهد فرع مبنی بر اینکه، شهادت او را تحمل نماید. مثل اینکه شاهد اصل به شاهد فرع بگوید: شاهد باش که من شهادت می دهم که حسین مالک این خانه است.

- ✓ **آیا می دانید:** خواستگاری و نامزدی ایجاد رابطه زوجیت نمی کند و طرفین را نمی توان به صرف خواستگاری و نامزدی اجبار به ازدواج نمود و برای امتناع از ازدواج نمی توان مطالبه هیچ گونه خسارتی را نمود.
- ✓ **آیا می دانید:** وقتی دو نفر در مقابل یکدیگر مدیون باشند، بین دیون آنها به یکدیگر به طریقی که مقرر است، تهاتر حاصل می شود. تهاتر قهری است و بدون این که طرفین در این موضوع تراضی نمایند، حاصل می گردد، بنابراین به محض این که دو نفر در مقابل یکدیگر در آن واحد مدیون شدند، هر دو دین تا اندازه ای که با هم معامله می نماید به طور تهاتر برطرف شده و طرفین به مقدار آن در مقابل یکدیگر بری می شوند. تهاتر فقط در مورد دو دینی حاصل می شود که موضوع آنها از یک جنس باشد با اتحاد زمان و مکان تأدیه ولو به اختلاف سبب.
- ✓ **آیا می دانید:** مشغول الذمه کسی است که تعهد خود را به جای نیاورده باشد و دین خود را نپرداخته باشد و بری الذمه کسی است که به تعهدات خود عمل کرده و دیون خود را پرداخته و دیگر دینی بر عهده ندارد.
- ✓ **آیا می دانید:** درک به معنی غرامت است و ضامن درک یعنی ضامن غرامت است، در صورتی که مبیع (مال مورد معامله) مستحق للغیر (مال دیگری) درآید. غرامت عبارت است از ثمن یا منافع و خسارات و اگر ثمن مستحق للغیر در آید.
- ✓ **آیا می دانید:** مقتضای ذات عقد، اثری است که هدف اصلی عقد را تشکیل می دهد، مانند انتقال مبیع و ثمن در عقد بیع که هدف اصلی آن است و همچنین است در مورد مقاربت که رکن اصلی نکاح است و اگر بین زوجین شرط شود که مقاربت صورت نگیرد، این شرط خلاف مقتضای عقد و باطل است.
- ✓ **آیا می دانید:** وجود بعضی عیوب در زن و مرد، چنانچه از وجود این عیوب قبل از وقوع عقد مطلع نبوده باشند، موجب انحلال عقد نکاح و فسخ ازدواج می شود، به عنوان مثال: ناتوانی جنسی در شوهر و یا جذام و زمین گیری در زن.
- ✓ **آیا می دانید:** با تحقق یکی از شرایط دوازده گانه و اثبات آن در دادگاه، زن می تواند با استفاده از وکالت ضمن عقد با مراجعه به دادگاه خانواده و طی تشریفات قانونی از جمله داوری و قطعیت حکم، نسبت به اجرای طلاق اقدام نماید.
- ✓ **آیا می دانید:** در موارد ذیل زن می تواند از دادگاه تقاضای طلاق نماید: ۱. عدم پرداخت نفقه زن و انجام سایر حقوق واجب زن به مدت شش ماه، ۲. بدرفتاری غیر قابل تحمل مرد با زن و فرزندان، ۳. بیماری خطرناک غیر درمان مرد در حدی که سلامت زن را به خطر اندازد، ۴. دیوانه بودن مرد در زمانی که امکان فسخ نباشد، ۵. اشتغال مرد به کاری که به حیثیت و آبروی زن و مصالح خانوادگی او لطمه می زند، ۶. محکومیت به حبس در حال اجرا از ۵ سال به بالا (مرد در زندان باشد)، ۷. اعتیادی که به اساس زندگی خانوادگی ضرر بزند مانند اعتیادی که منجر به بیکاری مرد شود، ۸. ترک بدون علت خانواده یا غیبت یکسره به مدت ۶ ماه بدون دلیل موجه، ۹. محکومیت قطعی زوج در اثر ارتکاب به جرمی، که اجرای مجازاتش آبرو و موقعیت زن را به خطر بیندازد، ۱۰. بچه دار نشدن مرد پس از ۵ سال زندگی مشترک، ۱۱. مفقودالاثر شدن زوج به مدت طولانی (به مدت ۶ ماه از زمان مراجعه زوجه به دادگاه)، ۱۲. ازدواج مجدد مرد بدون اجازه همسرش.
- ✓ **آیا می دانید:** عده ای به اشتباه تفکیک را مترادف افراز می دانند، در صورتی که تفکیک ملک عبارت است از تقسیم مال غیرمنقول به قطعات کوچکتر. امکان دارد ملکی تفکیک شده باشد، ولی به همان نحو مشاع باقی بماند یا هر قطعه کوچک به صورت مشاع باشد و یا اینکه افراز صورت بگیرد، ولی تفکیک انجام نشود. از طرف دیگر مرجع درخواست افراز دادگستری است، در صورتی که مرجع درخواست تفکیک اداره ثبت است.
- ✓ **آیا می دانید:** ارتفاع در لغت به معنای تکیه کردن بر آرنج، از چیزی یاری گرفتن در رفاقت کردن است. در اصطلاح حقوقی نیز حق ارتفاع عبارت از حق کسی در ملک دیگری است، برای کمال استفاده از ملک خود. حقوق دانان در تعریف حق ارتفاع می گویند، حق ارتفاع حقی است که به موجب آن صاحب ملکی به اعتبار مالکیت خود، می تواند از ملک دیگری استفاده کند. مانند حق عبور، یا ناودان و یا حق داشتن پنجره. مثلاً کسی برای آبیاری و یا رفتن به ملک خود، می تواند از ملک دیگری عبور نماید. این حق از آثار مالکیت است. حقی است برای ملک شخصی در ملک دیگری، مانند حق عبور آب از ملک غیر و حق گشودن ناودان در زمین غیر.

✓ **آیا می دانید:** مسئولیت مدنی در حقوق تعهدات، عنوانی است برای بیان الزام قانونی جبران ضررهای ناروا. خواه این ضرر از شکستن پیمان و نقض عهد حاصل آید یا از تخطی از تکلیف عمومی احتیاط و عدم اضرار به غیر. بر این پایه، مسئولیت مدنی دو شاخه مهم دارد: مسئولیت قراردادی و الزامهای خارج از قرارداد. ضرر ناروا که جبران آن موضوع و هدف مسئولیت است، ضرری است که در مبانی نظری مسئولیت از آن سخن می‌رود و معیار آن بر مبنای مسئولیت منطبق است. برای مثال، بر پایه نظریه تقصیر، ضرر ناروا زبانی است که از خطای خواننده ناشی می‌شود. جبران زیان‌های ناروا موقوف به آن است که واجد شرایطی باشند. از جمله این شرایط، شرط «قابلیت پیش‌بینی متعارف» است که هم در مسئولیت قراردادی و هم در مسئولیت قهری مورد گفت‌وگو است. در میان نظام‌های حقوقی گوناگون، لزوم پیش‌بینی‌پذیری زیان در هر دو قسم مسئولیت مورد پذیرش است. در حقوق فرانسه، مسئولیت قراردادی قلمرو مرسوم قاعده پیش‌بینی‌پذیری زیان است و اجرای آن در مسئولیت قهری به طور تلویحی و با توسل به مفاهیم مشابه، نظیر مستقیم بودن زیان یا مسلم بودن زیان پذیرفته شده است. در کامن لای نیز رویه قضائی و اندیشه‌های حقوقی در هر دو زمینه، قاعده را قابل اجرا می‌دانند.

✓ **آیا می دانید:** وصیتنامه طبق قانون امور حسبی سه نوع می‌باشد: ۱- وصیتنامه رسمی ۲- وصیتنامه خودنوشت ۳- وصیتنامه سری. وصیتنامه خودنوشت، وصیتی است که وصیت کننده به خط خود می‌نویسد و بدین اعتبار وصیتنامه مزبور را خودنوشت نامیده‌اند. به دستور ماده ۲۸۷ قانون امور حسبی (وصیتنامه) خودنوشت در صورتی معتبر است که تمام آن به خط وصیت کننده نوشته شده و دارای تاریخ روز، ماه و سال به خط وصیت کننده بوده و به امضای او رسیده باشد. فرقی نمی‌کند که خط وصیتنامه فارسی باشد یا لاتینی یا خط ژاپنی یا چینی و امثال آن و به هر زبانی که باشد، امضای وصیت کننده در وصیتنامه ممکن است قبل از تاریخ یا بعد از تاریخ نوشته شود. در وصیت نامه رسمی، ترتیب تنظیم و اعتبار آن طوری است که برای اسناد تنظیم شده در دفاتر اسناد رسمی مقرر شده است، و از نظر رسمیت و اعتبار آن از ۲ نوع دیگر بالاتر و بهتر می‌باشد و اگر کسی وصیت خود را به طور رسمی تنظیم نماید، دیگر هیچ خدشه‌ای به آن وارد نمی‌باشد و هیچ کدام از ورثه بعد از فوت وصیت کننده نمی‌تواند ایرادی به آن وارد نماید. وصیتنامه سری ممکن است به خط وصیت کننده و یا به خط دیگری باشد ولی در هر صورت باید به امضای وصیت کننده برسد و به ترتیبی که برای امانت اسناد در قانون ثبت اسناد مقرر گردیده، در اداره ثبت اقامتگاه وصیت کننده یا محل دیگری که در آئین نامه وزارت دادگستری تعیین می‌گردد، امانت گذارده می‌شود. طبق قانون امور حسبی کسی که سواد نداشته باشد، نمی‌تواند به طور سری وصیت نماید. بنابراین وصیت کردن یک اثری است که از نظر دین مبین اسلام بسیار زیاد توصیه شده است و هر فرد مسلمان باید قبل از مرگ خود وصیتنامه داشته باشد تا ورثه آن بعد از فوت وی بتوانند اموال او را در مسیری که خود معین کرده استفاده نمایند و از معصومین روایت است که نوشتن وصیتنامه باعث افزایش طول عمر می‌گردد.

جهت اطلاعات بیشتر به سایت www.vekalat.info مراجعه فرمائید

کلید حقوق مدنی و معنوی این اثر متعلق به مؤلف و پایگاه اطلاع رسانی وکالت دات اینفو می‌باشد